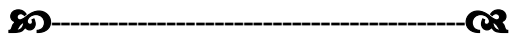

การจับพระลี้ก่อนนำตัวส่งให้พนักงานสอบสวน*

FORCING A MONK TO LEAVE MONKHOOD BEFORE TAKING HIM TO POLICE

นิรันดร์ นิสัยคาน

Saensuriya Raksamoe

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Saensuriya.rak@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ 1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และความเป็นมาในอำนาจของตำรวจผู้จับกุมพระภิกษุซึ่งกระทำความผิดอาญาแผ่นดิน และ 2. ศึกษาทำความเข้าใจข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมพระภิกษุในชั้นจับกุมก่อนนำตัวส่งพนักงานสอบสวน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพระภิกษุได้กระทำความผิดอาญาแผ่นดินและถูกตำรวจจับกุมแต่ไม่ยอมสีกด้วยความสมัครใจ พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการจับพระลี้ได้ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535

คำสำคัญ: การจับพระลี้; พนักงานสอบสวน; กฎหมาย

Abstract

The article has two main objectives: 1. To study the concept, theory, and source of power of police to arrest a monk who committed a crime, 2. To understand the laws regarding arresting the monk before sending to inquiry police. The study was found that if the monk does not voluntarily leave the monkhood when committing a crime and got arrested by the police, the police has right to force the monk to leave the monkhood under Criminal Procedure Code and the Sangha Act, 1962 (amended in 1992)

Keywords: Forcing a monk to leave monkhood; Inquiry Police; Law

บทนำ

การสีก หรือการลาสิกขา คือการลาจากสมณเพศมาเป็นคฤหัสถ์ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีคู่กันมากับการบรรพชาอุปสมบทของชาวพุทธผู้ได้รับอนุญาตให้บรรพชาอุปสมบท การสีก หรือการลาสิกขาเกิดขึ้นทั้งจากความสมัครใจของพระภิกษุ และการกระทำความผิดจนถูกบังคับให้ลาเพศบรรพชิต หรือที่เรียกว่าถูก "จับสีก" โดยมีหลักเกณฑ์อยู่หลายประการที่เข้าข่ายจับสีกได้

ในกรณีพระภิกษุกระทำความผิดอาญาแผ่นดินและถูกจับกุม กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมทำการสีกจากการเป็นพระ จึงไม่อาจบังคับขู่脅ให้พระสีกได้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ความคุ้มครองบุคคลในคดีอาญาโดยต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด แสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ การที่พระภิกษุได้กระทำความผิดอาญาแผ่นดินและถูกตำรวจจับกุมไม่ยินยอมสีกโดยความบริสุทธิ์ จึงเป็นปัญหาของตำรวจผู้จับกุมในการจับพระสีกก่อนนำตัวส่งให้พนักงานสอบสวน ประกอบกับกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจแก่ตำรวจไว้ชัดแจ้ง จึงต้องอาศัยกฎหมายที่ใกล้เคียงเกี่ยวกับการสีกเมื่อพระภิกษุถูกจับกุมและมีพยานหลักฐานที่ได้มา ได้ใช้หรือมีไว้เป็นความผิด

ความเป็นมาและสภาพของปัญหาในการจับกุมพระภิกษุก่อนนำตัวส่งให้พนักงานสอบสวน

หลักพื้นฐานที่สำคัญของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือกฎหมายที่ว่าด้วยการนำตัวผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญามาลงโทษ จึงได้บัญญัติมาตรการต่าง ๆ ไว้มากมายเริ่มตั้งแต่การจับ การค้น การควบคุมผู้ถูกจับ การสอบสวน การฟ้องคดีอาญาต่อศาล การพิจารณาและพิพากษาคดี ในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ กฎหมายได้ให้อำนาจรัฐไว้อย่างกว้างขวาง แต่ในขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้วางกรอบกำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจรัฐไว้อย่างรัดกุม ทั้งนี้เพื่อมิให้คนบริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษ หรือแม้ผู้กระทำความผิด กระทำความผิดซึ่งหน้าโดยมีประจักษ์พยานและพยานวัตถุอื่น ๆ ที่จะชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมไม่โหดร้ายหรือละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ดีจะต้องพยายามรักษาความสมดุลระหว่างอำนาจรัฐในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป้าหมายนี้จะต้องไม่โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่งมากนัก หากคำนึงถึงแต่ความคล่องตัวในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษมากเกินไป ประชาชนก็อาจได้รับความเดือดร้อนเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการจับ การค้น การสอบสวน การควบคุมตัว ในทำนองเดียวกัน หากมุ่งจะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไปโดยเกรงว่าประชาชนจะได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้กระทำความผิดก็อาจพ้นจากการถูกนำตัว

มาลงโทษอันจะส่งผลเสียหายต่อสังคม หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนนี้เพื่อให้ความมั่นคงแน่นอนเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยากในบางเรื่องที่สำคัญ ๆ จึงกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย นอกเหนือจากในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ตัวอย่างเช่น ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับกุมในที่สาธารณะ จับบุคคลในที่สาธารณะสถาน การสอบสวนเพื่อความมุ่งหมายที่จะนำตัวผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดอาญามาลงโทษ

อย่างไรก็ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐไว้ เช่น หมายจับต้องออกโดยองค์กรที่เป็นกลาง คือศาลเท่านั้น เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสทำการตรวจสอบถึงเหตุอันควรก่อนที่เจ้าหน้าที่รัฐจะจับกุม หากมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบจับไม่อาจให้มีการออกหมายจากศาลได้ เมื่อมีการจับแล้วกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ถูกจับไว้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง กล่าวคือจะต้องนำตัวผู้ถูกจับที่ถูกควบคุมไปยังศาลนับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน

ระหว่างที่ถูกควบคุมตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากเจ้าหน้าที่รัฐไม่ยอมแจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัวหรือแจ้งแล้ว แต่ไม่ยอมให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาได้สิทธิอาจมีความผิดในกฎหมาย

ในกรณีบุคคลผู้ถูกจับเป็นพระภิกษุ ปัญหาในข้อกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ไม่ได้ให้อำนาจตำรวจผู้จับกุมให้ทำการสึกจากการเป็นพระ โดยหลักแล้วผู้ที่มีอำนาจในการจับ คือพนักงานฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือตำรวจซึ่งไม่จำกัดยศและตำแหน่งหน้าที่ คือ ตั้งแต่สิบตำรวจตรีขึ้นไป และมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือแม้แต่พระภิกษุผู้กระทำความผิดกฎหมาย มีอำนาจค้นตัวผู้ถูกจับ ดังนั้น การจับจึงเป็นมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด การจับก่อให้เกิดอำนาจในการควบคุมผู้ถูกจับ

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือบุคคลที่เป็นพระภิกษุให้พ้นจากการถูกจับโดยอำเภอใจ โดยหลักแล้วการจับจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีหมายจับ จะจับโดยไม่มีหมายจับก็แต่เฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เหตุที่จะออกหมายจับได้เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่า บุคคลใดน่าจะกระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี และมีเหตุอันควรเชื่อว่า จะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือไม่ตามหมายเรียกโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

กรณีกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษของความผิดอาญาซึ่งเป็นเหตุออกหมายจับคือจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี ด้วยเหตุนี้หากความผิดอาญานั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง 3 ปี หรือต่ำกว่านั้น

ก็ยังไม่เป็นเหตุออกหมายจับผู้กระทำความผิด โดยจะต้องดำเนินการออกหมายเรียกก่อน หากไม่มาตามหมายเรียกโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควรให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนีซึ่งมีผลคือเป็นเหตุให้ออกหมายจับได้ อีกประการหนึ่งคือเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับซึ่งกฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจไว้ ซึ่งถือว่าเป็นข้อยกเว้นเพราะมีความจำเป็นเร่งด่วนไม่อาจรอให้มีการออกหมายจับได้ เป็นการจับบุคคลได้กระทำความผิดซึ่งหน้าได้แก่ พบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีความเสี่ยงเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ

การบวชเป็นพระภิกษุเป็นเรื่องสำคัญที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยนับถือพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง และแสดงให้เห็นอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีอยู่เหนือจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของชาวไทยส่วนมากด้วย การบวชเป็นพระภิกษุนั้นย่อมได้รับการยกย่องนับถือเหนือกว่าการมีความมั่งคั่งหรือการมีอำนาจใด ๆ ได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นผู้มีเกียรติที่สุดในสังคมชนบท ทั้งนี้มิใช่เป็นเรื่องส่วนตัว หากเป็นเพราะพระภิกษุเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด ทำให้เป็นแบบฉบับอันดีงามในทางศีลธรรมของสังคม การมีหน้าที่ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด และมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนหลักธรรมให้แก่ประชาชน ดังนั้นเมื่อบุคคลผู้ถูกจับกุมเป็นพระภิกษุ ตำรวจต้องคำนึงถึงวิทยฐานะ กล่าวคือพระภิกษุมีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไปเพราะต้องกระทำหน้าที่ของความเป็นสงฆ์ เช่น การลงอุโบสถสังฆกรรม การสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น การบิณฑบาต การรักษาผ้าครองพระสงฆ์ พระภิกษุต้องมีการดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายตนเองและเป็นไปตามหลักแห่งพระธรรมวินัยว่าด้วยการดูแลร่างกาย อีกทั้งยังเป็นการรักษาระบบระเบียบปฏิบัติแห่งความเป็นพระสงฆ์อันแตกต่างจากฆราวาส

ดังนั้น เมื่อพระภิกษุถูกจับไม่ยอมสีก่อนนำตัวส่งให้พนักงานสอบสวน ตำรวจผู้จับกุมจะต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจับพระสงฆ์ ได้แก่ 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย 2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ 3. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535

กฎหมายเกี่ยวกับการจับพระสงฆ์ของตำรวจ

การจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจล้วนเกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม (Crime) ซึ่งเป็นสิ่งที่มีและอยู่คู่กับสังคม มีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมของแต่ละสังคม ในทุกสังคมล้วนประสบปัญหาอาชญากรรมและคนเราทุกคนประกอบอาชญากรรมได้ทั้งสิ้น บางครั้งเราอาจกระทำความผิดโดยที่ตัวเราเองไม่รู้สีกตัว หรือบางคนประกอบอาชญากรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่เจตนาก็มีเป็นจำนวนมาก หรือบางครั้งเกิดจากการเจ็บป่วยทางจิตใจและร่างกาย จากสาเหตุของความยากจน เพื่อความอยู่รอดของชีวิต จำใจกระทำเพื่อทดแทนพระคุณซึ่งเป็นเรื่องที่น่า

เห็นใจ ดังนั้นการทำงานของตำรวจเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถจะระงับยับยั้งอาชญากรรมได้ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วย

สังคมใดจะมีอาชญากรรมมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ความเจริญทางเศรษฐกิจ การเมืองของสังคมนั้น ๆ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม สังคมที่เจริญแล้วเชื่อว่าอาชญากรรมจะไม่มีเกิดขึ้น ปัญหาอาชญากรรมสร้างความวิตกกังวล ความตื่นกลัว ความหวาดระแวงให้กับคนทุกคนไม่ว่าจะรวยหรือจน จะพักอาศัยในเมืองหรือชนบทก็อาจตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมได้ทั้งสิ้น ปัจจุบันรูปแบบและวิธีการประกอบอาชญากรรมได้พัฒนารุดหน้าไปพร้อมกับความเจริญทางวัตถุ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากร การที่คนขาดการพัฒนาด้านจิตใจ หรือไม่มีศีลธรรม มัวเมาในอบายมุข เศรษฐกิจรัดตัว เป็นต้น

อาชญากรรม หมายถึงบุคคลที่กระทำความผิดกฎหมายรวมถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันกระทำความผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขให้กับสังคม การประกอบอาชญากรรม มีลักษณะดังนี้

1. กระทำความผิดโดยฉิวฉวย ในบางครั้งอาจต้องการความสะดวกสบาย เช่น ฝ่าฝืนกฎจราจร ทิ้งขยะบนถนน การทำลายป้ายห้ามหยุด ห้ามจอด

2. อาชญากรผู้กระทำความผิดเป็นครั้งคราวด้วยความจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย จากความประมาทเลินเล่อ จากมูลเหตุจูงใจ เมื่อกระทำความผิดแล้วมักจะไม่วินิจฉัยซ้ำอีก เพราะบุคคลเหล่านี้มิได้มีความต้องการที่จะเข้าไปขัดแย้งหรือฝ่าฝืนต่อระเบียบสังคมแต่ประการใด เช่น ผู้ที่ขับรถชนคนตาย หรือบาดเจ็บโดยประมาท

3. อาชญากรผู้กระทำความผิดเพราะถูกกดดันทางจิตใจอย่างรุนแรง เนื่องจากถูกกดดันหรืออยู่ย่ำอาภรณ์อย่างรุนแรงไม่สามารถยับยั้งสติได้ มักจะเป็นความผิดที่ร้ายแรง เช่น สามเฒ่าภรรยาและชายชู้ การทำร้ายร่างกายผู้อื่นเนื่องจากบันดาลโทสะ

4. อาชญากรผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน มีการทุจริตเกี่ยวกับสถาบันการเงิน เรามักจะเรียกกลุ่มอาชญากรรมพวกนี้ว่าเป็นพวกคอเช็ตขาว ซึ่งมักจะเป็นนักธุรกิจ มีความรู้ดีทำงานในสถาบันการเงิน ธนาคาร ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานสบาย แต่งตัวสะอาด อาชญากรรมประเภทนี้ เช่น กลุ่มพวกพ่อค้าที่โกงภาษีรัฐบาล หรือสมุห์บัญชีที่โกงเงินบริษัท นายธนาคารปล่อยเงินกู้ที่ผิดหลักเกณฑ์

5. อาชญากรที่กระทำความผิดติดนิสัยคือ บุคคลจำพวกที่ไม่สามารถทำตนให้เข้ากับมาตรฐานของสังคมได้ การประกอบอาชญากรรมโดยไม่คำนึงถึงว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็น อย่างไร เป็นเรื่องที่ไม่ต้องใช้แบบแผนวิธีการอะไรที่ซับซ้อน เพียงแต่สบโอกาสที่จะทำอะไรได้ก็ทำไป ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ โจรกรรมรถ

6. อาชญากรอาชีพคือ พวกที่ยึดถืออาชญากรรมเป็นอาชีพนี้จะต้องศึกษาวิธีการและเทคนิคในการประกอบอาชญากรรมเฉพาะอย่าง que เลือกเป็นอาชีพ คิดว่าการที่ทำความผิดนั้นเป็น

การทำมาหาเลี้ยงชีพที่มีรายได้ดีอย่างหนึ่ง และยังเชี่ยวชาญเท่าใดก็ยังมีคามภาคภูมิใจในความสามารถเท่านั้น อาชญากรพวกนี้เมื่อถูกจับกุมดำเนินคดีลงโทษเมื่อพ้นโทษก็จะกระทำผิดอีก บางรายจะไม่ยอมประกอบอาชีพโดยสุจริตเลยเพราะเห็นว่าลำบากและมีรายได้น้อย ประกอบอาชญากรรมนั้นสะดวกกว่า ง่ายกว่า และได้เงินมากกว่า หากจะพลาดพลั้งเสียที่ถูกจับกุมและต้องโทษ โทษที่ได้รับก็ไม่หนักหนา รายได้ที่ได้มาเรียกว่าคัมหรือเกินค่ากว่าโทษที่จะต้องรับ เช่น การต้มตุ๋น หลอกลวง การเจาะหรือการเปิดตู้เงิน การลักสินค้าจากห้างสรรพสินค้า และการล้วงกระเป๋า

7. แก๊งอาชญากรหรือเรียกว่าองค์กรอาชญากร หมายถึง อาชญากรกลุ่มหนึ่งรวมกันเป็นกลุ่มก้อน เพื่อร่วมกันวางแผนดำเนินการประกอบอาชญากรรมเป็นอาชีพ มีการแบ่งหน้าที่ มีตัวการผู้สนับสนุน กระทำอย่างมีอาชีพเสมือนเป็นองค์กรหรือบริษัทที่ดำเนินงานโดยมีแบบแผนและมีการบริหารงานแบ่งงานออกเป็นสัดส่วน มีหัวหน้าควบคุมงานเป็นชั้น ๆ และดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในแต่ละองค์กรมีงานด้านมิฉาชีพหลายอย่างหลายด้าน เข้าด้วยกัน เช่น ด้านยาเสพติดให้โทษ ด้านค้าหญิงโสเภณี การค้ามนุษย์ ลักลอบเปิดบ่อนการพนัน ขบวนการขนของหนีภาษี แก๊งโจรกรรมรถ เป็นต้น (วุฒิ วิทิตานนท์, 2551:26)

กฎหมายเกี่ยวกับการจับพระสิริของเจ้าพนักงานตำรวจ มีดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยมาตรา 28 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ (สถาบันนิติธรรมาลัย, 2566)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กฎหมายที่ว่าด้วยการนำตัวผู้กระทำผิดกฎหมายอาญามาลงโทษ จึงได้บัญญัติมาตรการต่าง ๆ ไว้มากมายเริ่มตั้งแต่การจับ การค้น การควบคุมผู้ถูกจับ การสอบสวน การฟ้องคดีต่อศาล การพิจารณาและพิพากษาคดี ในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้กฎหมายได้ให้อำนาจรัฐไว้อย่างกว้างขวาง แต่ในขณะเดียวกันก็ได้วางกรอบกำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจไว้อย่างรัดกุม ทั้งนี้ เพื่อมิให้คนบริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษ หรือแม้ผู้กระทำจะเป็นผู้ผิด เช่น กระทำความผิดซึ่งหน้าโดยมี

ประจักษ์พยานและพยานวัตถุอื่น ๆ ที่จะชี้ให้เห็นได้อย่างแน่ชัดว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดก็จะต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรม ไม่โหดร้ายทารุณ หรือละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการสอบสวนกำหนดแต่เพียงว่า พนักงานสอบสวนหมายถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น 1) อำนาจควบคุมผู้ต้องหา 2) อำนาจในการปล่อยชั่วคราว 3) อำนาจออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ 4) อำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือพยานมาให้ถ้อยคำ 5) อำนาจห้ามบุคคลออกนอกสถานที่ 6) อำนาจสอบสวนเองหรือส่งประเด็นไปให้พนักงานอื่นสอบสวนประวัติผู้ต้องหา และ 7) อำนาจให้เจ้าพนักงานอื่นทำแทน (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2551)

อย่างไรก็ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้วางหลักประกันต่าง ๆ ไว้หลากหลายในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐไว้ เช่น หมายจับหมายค้น ต้องออกโดยองค์กรที่เป็นกลางคือศาล ซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นกลางและเป็นอิสระเท่านั้น ได้มีโอกาสทำการตรวจสอบถึงเหตุอันควรก่อนที่จะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะจับหรือค้น เพราะการจับหรือค้นเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก เจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้ไม่เกิน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน การนำตัวผู้ถูกจับไปยังศาลก็เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบว่ามีเหตุที่จะขังผู้ถูกจับไว้ตามกฎหมายหรือไม่ และในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือขังอยู่ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ยอมแจ้งให้ผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิที่พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว หรือแจ้งแล้วแต่ไม่ยอมให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาใช้สิทธิ อาจมีความผิด และในทางกฎหมายถือว่าถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหากล่าวออกมา ไม่อาจใช้รับฟังเป็นพยานหลักฐานลงโทษผู้กล่าวถ้อยคำนั้นได้เพราะถือว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การจับ-การค้น เป็นอำนาจที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ขณะเดียวกันก็เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยหลักแล้วผู้ที่มิอำนาจในการจับคือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ส่วนการค้นไม่ว่าจะเป็นในที่สาธารณะเพื่อค้นหาตัวคนหรือสิ่งของหรือค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะสถานจะกระทำได้โดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเท่านั้น ราษฎรจะค้นในที่สาธารณะหรือค้นราษฎรด้วยกันเองในที่สาธารณะสถานไม่ได้

กฎหมายกำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้อำนาจทำการสืบสวนคดีอาญา การสืบสวนคือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด เช่น คอยสอดส่องดูว่า

มีบุคคลจะกระทำความผิดขึ้นหรือไม่ หรือหากมีการกระทำความผิด เช่น ช่างคนตายเกิดขึ้นก็ต้องตรวจสอบว่าใครเป็นผู้ฆ่าและฆ่าโดยวิธีใด อำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจคืออำนาจในการจับและอำนาจในการค้น

เขตอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็มีเขตอำนาจเฉพาะในท้องที่ซึ่งตนรับผิดชอบ ส่วนตำรวจตั้งแต่สืบตำรวจตรีขึ้นไปมีเขตอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ทั่วราชอาณาจักร ตำรวจจึงมีอำนาจจับกุมราษฎรผู้กระทำความผิดและสืบสวนคดีอาญานอกเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจที่ตนประจำอยู่ด้วย

การจับ เป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด การจับก่อให้เกิดอำนาจในการควบคุมผู้ถูกจับ และผู้จับมีอำนาจค้นตัวผู้ถูกจับ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้พ้นจากการถูกจับกุมโดยอำเภอใจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหลักแล้วการจับจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีหมายจับ จะจับโดยไม่มีหมายจับก็แต่เฉพาะตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น เหตุที่จะออกหมายจับมีดังนี้

1. เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะกระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี

2. เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี

กรณีกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษของความผิดอาญาซึ่งเป็นเหตุออกหมายจับคือจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะหลบหนีหรือไม่ อย่างไรก็ตามศาลย่อมมีดุลยพินิจที่จะไม่ออกหมายจับก็ได้แม้ความผิดนั้นจะมีโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี ด้วยเหตุนี้หากความผิดอาญานั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง 3 ปี หรือต่ำกว่านั้นก็ยังไม่เป็นเหตุออกหมายจับผู้กระทำความผิด โดยจะต้องดำเนินการออกหมายเรียกเสียก่อน หากไม่มาตามหมายเรียกโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี ซึ่งมีผลคือเป็นเหตุให้ออกหมายจับได้ ในกรณีที่ความผิดอาญานั้นมีอัตราโทษอย่างสูง 3 ปี หรือต่ำกว่านั้นแม้จะไม่เป็นเหตุให้ออกหมายจับผู้กระทำความผิดแต่ก็อาจเป็นเหตุออกหมายจับตามกฎหมายได้ หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น หากศาลเห็นว่าพนักงานสอบสวนเพียงแต่นัดหมายหรือออกหมายเรียกก็ได้ ศาลก็อาจไม่ออกหมายจับตามที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจร้องขอก็ได้

การจับโดยไม่มีหมายจับตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับบุคคลโดยไม่มีหมายจับได้เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า และเมื่อพบบุคคลใดมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือ

ทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำความผิด และเป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยตัวชั่วคราว

ความผิดซึ่งหน้า กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้แยกความผิดซึ่งหน้าออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ความผิดซึ่งหน้าอย่างแท้จริง ได้แก่ ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการใด ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ

2. ให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า ได้แก่ กรณีที่ผู้จับไม่ได้เห็นหรือพบซึ่งหน้าแต่เป็นกรณีที่ เป็นความผิดที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและมีบุคคลถูกไล่จับ ดังผู้กระทำความผิด โดยมีเสียงร้องเอะอะหรือเมื่อพบบุคคลแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำความผิด ในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุนั้นมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด มีเครื่องมืออาวุธ หรือวัตถุ อย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีร่องรอยพิรุณ เห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือ เนื้อตัวของผู้นั้น (สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม, 2559)

สรุปได้ว่า การจับบุคคลที่เป็นพระภิกษุของตำรวจซึ่งได้กระทำความผิดซึ่งหน้า และการจับ บุคคลที่มีหมายจับของศาล ตำรวจผู้จับกุมต้องคำนึงถึงวิทยฐานะ กล่าวคือ พระภิกษุมีความ แตกต่างจากบุคคลทั่วไปเพราะต้องทำหน้าที่ของความเป็นสงฆ์ที่พุทธศาสนิกชนให้ความเคารพ กราบไหว้และเป็นที่พึ่งทางใจในยามที่มีปัญหา หากแต่เมื่อพระภิกษุกระทำความผิด เช่น ลักลอบ ค้ายาเสพติดให้โทษ หรือเสพยาเสพติด หรือมีสิ่งของไม่ว่าจะเป็นอาวุธปืนไว้ในครอบครองอัน เป็นความผิดซึ่งหน้า ตำรวจต้องกระทำตามหน้าที่คือมีการจับกุมพระภิกษุรูปนั้น ซึ่งการจับ บุคคลที่เป็นพระภิกษุย่อมเป็นสิ่งที่กระทบกระเทือนจิตใจของพุทธศาสนิกชนทั่วไป หากแต่ ตำรวจไม่ทำการจับกุมก็เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจย่อมตกเป็นผู้ต้องหาเสียเอง

ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ที่จะต้องพยายามรักษาความสมดุลระหว่าง อำนาจอรรถในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป้าหมายนี้จะต้องไม่โน้มเอียงไปในทางหนึ่งทางใดมากนัก หากคำนึงถึงแต่ความ คล่องตัวในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษมากเกินไป ประชาชนก็อาจได้รับความเดือดร้อน เพราะเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการจับ การค้น และการควบคุมตัว

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535

การปกครองคณะสงฆ์ ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การปกครองคณะ สงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้จัดแบ่งเขตปกครอง คือ ภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล โดยให้มีพระภิกษุ เป็นผู้ปกครองตามชั้นตามลำดับ ดังนี้ 1) เจ้าคณะภาค 2) เจ้าคณะจังหวัด 3) เจ้าคณะอำเภอ และ ๔) เจ้าคณะตำบล โดยดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับหรือระเบียบมหาเถรสมาคม คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระบัญชา สมเด็จพระสังฆราช ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา

การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแพร่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี วินิจฉัยการลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์ คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยชั้นจังหวัด แกไขข้อขัดข้องของเจ้าคณะจังหวัด ให้เป็นไปโดยชอบ ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าคณะและเจ้าอาวาสตลอดถึงพระภิกษุสามเณร ผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน และตรวจตราชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2561)

นิคหกรรมหรือการลงโทษตามพระธรรมวินัย มหาเถรสมาคมมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การลงนิคหกรรมเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม และให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่ให้มีมหาเถรสมาคมหรือพระภิกษุผู้ปกครองสงฆ์ตำแหน่งใดเป็นผู้มีอำนาจลงนิคหกรรม แก่พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยกับทั้งการกำหนดให้การวินิจฉัยการลงนิคหกรรม ให้เป็นอันยุติในชั้นใด ๆ นั้นด้วย เมื่อพระภิกษุรูปใดล่วงละเมิดพระธรรมวินัยและได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุด ให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น (สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, 2561)

การสละสมณเพศ ตามกฎหมาย-กฎหมายมหาเถรสมาคม มีดังนี้

1. ต้องคำวินิจฉัยตามมาตรา 25 ให้รับนิคหกรรมไม่ถึงให้สึกแต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น
2. ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจณ
3. ภิกษุไม่สังกัดอยู่วัดใดวัดหนึ่ง หรือไม่มีวัดเป็นที่อยู่หลักแหล่ง จาก พ.ร.บ.คณะสงฆ์ มาตรา 27 ต้องสึกภายใน 3 วัน นับแต่ได้รับคำวินิจฉัยให้สละสมณเพศ
4. ภิกษุต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย พ.ร.บ.คณะสงฆ์มาตรา 28 ต้องสึกภายในสามวัน นับแต่วันที่ได้คดีถึงที่สุด
5. ภิกษุถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ร.บ.คณะสงฆ์มาตรา 29 กำหนดว่า ภิกษุรูปใดถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราว และเจ้าอาวาสวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้
6. ภิกษุต้องโทษจำคุก กักขัง หรือชังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล พ.ร.บ.คณะสงฆ์ มาตรา 30 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล มีอำนาจดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ และให้รายงานให้ศาลทราบถึงการสละสมณเพศนั้น (I law, 2564)

สรุปได้ว่า การพ้นไปจากสถานะความเป็นภิกษุสงฆ์ หรือการสละสมณเพศ จึงไม่ได้มีเพียงแต่การสละสมณเพศโดยเจตจำนงของภิกษุรูปนั้นเท่านั้น เพราะในหลายกรณีกฎหมายและ

กฎหมายอาญาแพ่งก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ส่งผลให้พระต้องสละสมณเพศ ไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติไม่สอดคล้องธรรมวินัย รวมไปถึงการประพฤติในทางโลกซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นกฎหมายอื่น ๆ ที่ใช้บังคับกับประชาชนในรัฐ เช่น การตกเป็นผู้ล้มละลาย การถูกกล่าวหาในคดีอาญา พระภิกษุเสี่ยงต้องสึกหากเข้าเกณฑ์ตาม พ.ร.บ.คณะสงฆ์ และกฎหมายอาญาแพ่ง พระภิกษุล่วงละเมิดพระธรรมวินัย พระภิกษุไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง พระภิกษุไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง พระภิกษุต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย พระภิกษุถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา พระภิกษุต้องจำคุก กักขัง หรือชังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

สรุป

เมื่อพระภิกษุได้กระทำความผิดอาญาแผ่นดินและถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมแต่ไม่ยอมสืกรด้วยความสะดวกใจ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติเพราะในปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมซึ่งอยู่ในระหว่างชั้นจับกุมให้อำนาจสึกพระภิกษุได้อย่างไรก็ตามในชั้นที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนมีกฎหมายที่ให้อำนาจแก่พนักงานสอบสวนคือพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 มาตรา 29 กำหนดว่า พระภิกษุรูปใดถูกจับกุมโดยอ้างว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว และเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุมหรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุมหรือพระภิกษุรูปนั้นไม่ได้สังกัดวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียก็ได้ มีข้อสังเกตคือกฎหมายใช้คำว่า ก็ได้ จึงเป็นการให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจได้ จึงเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมพระภิกษุเมื่อได้ทำความผิดอาญาแผ่นดินแต่เป็นขั้นตอนของพนักงานสอบสวนเท่านั้น

กฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้วางกรอบกำหนดในการใช้อำนาจของรัฐไว้เพื่อมิให้คนบริสุทธิ์ต้องถูกลงโทษ ในขณะที่กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติมาตรการต่าง ๆ ไว้ตั้งแต่การจับ การค้น การควบคุมผู้ถูกจับ การสอบสวน การฟ้องคดีอาญาต่อศาล การพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นตอนต่าง ๆ การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมหรือละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ พยายามรักษาความสมดุลระหว่างอำนาจรัฐในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป้าหมายต้องไม่โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่งมากนัก

จึงสรุปได้ว่า เมื่อพระภิกษุได้กระทำความผิดอาญาแผ่นดินและถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมแต่ไม่ยอมสืกรด้วยความสะดวกใจ พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการจับพระสึก มีได้ 2 กรณี ดังนี้ 1) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ 2) การละเมิดพระธรรมวินัยตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2551). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จักรการพิมพ์.
- เจษฎา บัวบาล และวรินทร์ สิงห์งาม. (2552). กฎหมายไทยในการจับสีกพระ. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 8(10), 1-18.
- วุฒิ วิฑิตานนท์. (2551). *การสืบสวนคดีอาญา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังน่านวิทยา.
- สถาบันนิติธรรมมาลัย. (2566). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศกราช 2560*. สืบค้น 20 มกราคม 2566, จาก <https://www.drthawip.com/constitution/006>
- สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม. (2559). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. สืบค้น 20 มกราคม 2566, จาก <https://jla.coj.go.th/th>
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561) *พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕*. สืบค้น 20 มกราคม 2566, จาก <https://hr.onab.go.th>
- สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม. (2561). *พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. สืบค้น 20 มกราคม 2566, จาก <https://ssc.onab.go.th>
- Ilaw. (2564). *เปิดเกณฑ์การ สีกพระ ตามพ.ร.บ.คณะสงฆ์-กฎหมายมหาเถรสมาคม*. สืบค้น 25 มกราคม 2566, จาก <https://ilaw.or.th/node/5848>